

Instruktion för Grundläggande Militär Utbildning (GMU) inom Försvarsmakten

Innehåll

Grunder och begrepp	2
Personalförsörjningssystem	2
Vad krävs för att bli godkänd efter GMU?	5
GMU:s innehåll	6
Lednings- och lydnadsförhållanden	6
Information före utbildningens start.....	6
Antagning till GMU	6
Studieuppehåll.....	7
ID-kort.....	7
Hälsoundersökning.....	7
Optimerad Utbildning.....	7
Förmåner	8
Glasögon.....	8
Närvaro och ledigheter.....	8
Rutiner vid sjukdom i hemmet	9
Utrustning.....	9
Medinflytande	10
Lag om disciplinansvar inom totalförsvaret, m.m.....	11
Ansökan om fortsatt engagemang inom Försvarsmakten, m.m.....	11
Examinationer och betyg.....	12
Individuppföljning och överlämning.....	13
Vitsordssättning och urval 3.....	14
Skiljande från utbildningen, avbruten utbildning och kollegium	15
Bevis om utbildning mot SERE, nivå A.....	16
GMU:s avslutning	17
Rapportering under/efter genomförd GMU samt dokumentation	17
Utvärdering och uppföljning	19
Förordnande som skyddsvakt	20

Grunder och begrepp

Detta dokument baseras på:

- Lag (1994:1811) om disciplinansvar inom totalförsvaret, m.m.
- Förvaltningslag (1986:223)
- Förordning (2007:1266) med instruktion för Försvarmakten
- Förordning (2010:590) om grundläggande och kompletterande militär utbildning inom Försvarmakten
- Försvarmaktens föreskrifter (FFS 2011:X) om grundläggande och kompletterande militär utbildning
- HKV 2010-07-01 16 315:62111 Antagningsordning för grundläggande militär utbildning och kompletterande militär utbildning

I denna handling används begrepp med följande betydelse:

- Projekt och strimmor – under GMU organiseras utbildningen i s.k. projekt och strimmor. Projekt genomförs under en avgränsad utbildningstid (en till tre veckor) med tydliga utbildningsmål. Strimmor har tydliga utbildningsmål men genomförandet är utsträckt över hela GMU. Se vidare i GMU kursbeskrivning.
- GSS – Gruppbefäl, soldat eller sjöman
- HAGS – Hemvärnsavtal gruppbefäl och soldater.
- KMU – Kompletterande militär utbildning
- SOU – Specialistofficersutbildning
- OP – Officersprogrammet
- ROU – Reservofficersutbildning
- GOU – Grundläggande officersutbildning (sammanfattande begrepp för SOU, OP, ROU, m.m.)
- TRM – Totalförsvarets rekryteringsmyndighet (f.d. Totalförsvarets pliktverk, nytt namn fr.o.m. 2011-01-01).
- ”Prof dok.” – Journalsystem för dokumentering av information som är omgärdat av sekretess.
- SANS – Särskild ansökan. Begreppet används i samband med de särskilda tester som vissa yrkeskategorier gör inför beslut om antagning och/eller anställning.
- VU/DUP – Verksamhetsuppdrag/Direktiv för uppdragsplanering.
- SERE - Survival Evasion Resistance Extraction. Begrepp inom bl a överlevnadsförmågor.

Personalförsörjningssystem

Från att tidigare ha gjort urval direkt mot specifik befattning sker nu ett successivt urval där fokus ligger på att ta ut lämpliga individer med de rätta kvalifikationerna och inte på befattningsspecifika krav, vilket innebär en flexibel och användbar insatsorganisation vad avser personal. Försvarmaktens kravprofiler för grundrekrytering ligger till grund för lämplighetsbedömning och urval. Försvarmaktens kravprofiler för grundrekrytering av militär personal beaktar särskilt att individen besitter de förmågor, personlighetsmässiga resurser och drivkrafter som erfordras för att individen ska kunna exponeras i en insatsmiljö. Från det att

individen söker till GMU tills det att individen är anställd i en insatsbefattning finns fyra urvalstillfällen. Den sökandes intresse, kvalifikationer och motivation ska under urvalsprocessen matchas mot Försvarets krav och behov.

Försvarets utannonserar sitt rekryteringsbehov kopplade till olika arbetsområden varvid en intresserad individ kan söka till Försvaretsmakten. Den sökande ska genomföra en webbaserad självskattning. Därefter kommer den sökande att kallas till TRM för antagningsprövning. Försvarets behov ska sedan matchas mot den sökandes testresultat och önskemål.

Individen har att ta ställning till ett erbjudande om bland annat ordinarie alt. reservplats, utbildningsort samt utbildningens start- och sluttid för GMU. Vidare erbjuds en inriktning omfattande preliminärt arbetsområde (till exempel sjöstrid, markstrid eller logistik), preliminär kategoritillhörighet (blivande GSS, blivande kadett vid SOU/OP eller blivande HAGS) samt preliminär förbandstillhörighet efter GMU (gäller ej för rekryterna med inriktning mot SOU/OP).

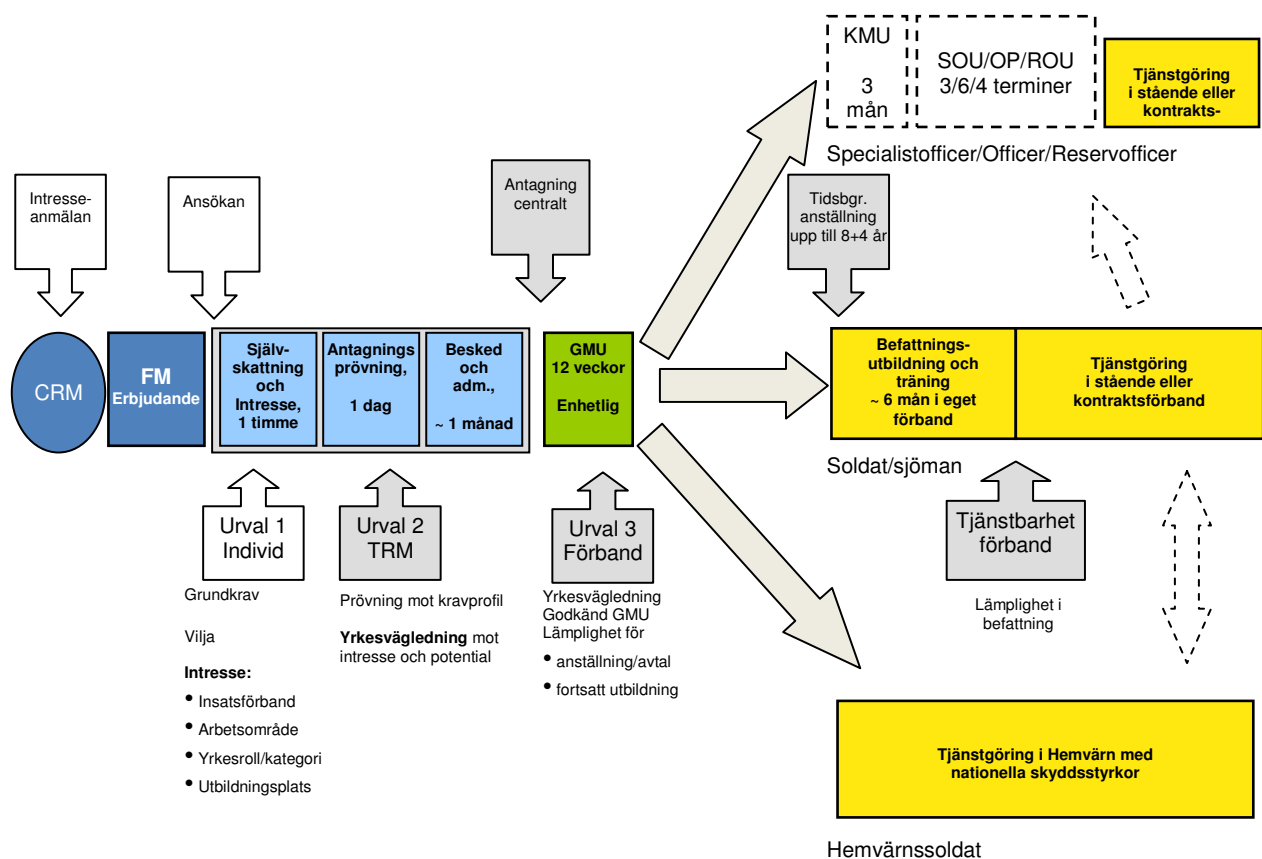

Bild 1. Successivt vägval och successivt urval

Under GMU ska förmågor utvecklas enligt kursbeskrivningen och rekrytens kapacitet för ett fortsatt engagemang i Försvaretsmakten ska värderas. I slutet av GMU perioden samlas underlag i

form av erforderlig och tillgänglig fakta kring rekryten i det s.k. urval 3 där beslut om fortsatt inriktning ska tas. För rekryterna med inriktning mot GOU sker som regel endast en avstämning, G/IG på GMU. I undantagsfall, om till exempel en utbildningsinriktning vid GOU blir inställd, kan rekryten ges ett annat erbjudande.

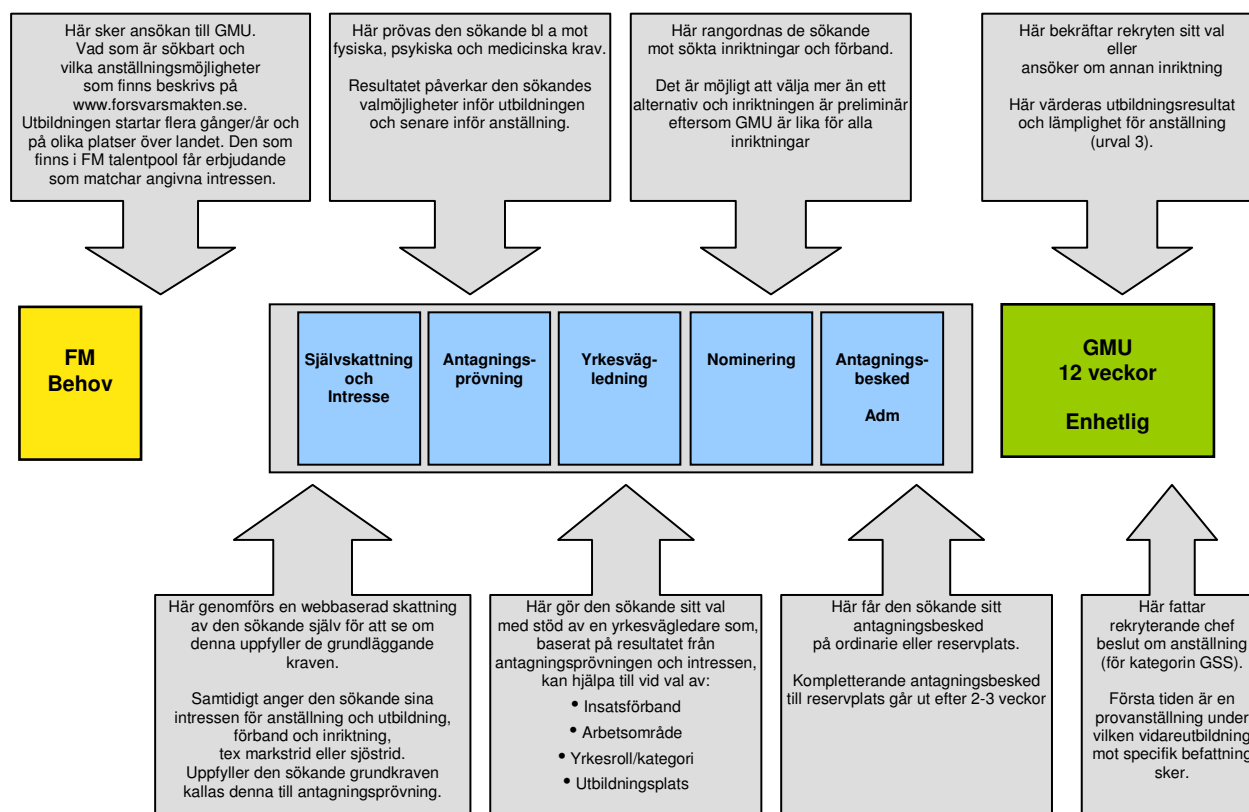

Bild 2. Uttagning till GMU och anställning i Försvarmakten

En rekryt som antagits till GMU har möjlighet till ett fortsatt engagemang inom Försvarmakten under förutsättning att:

- rekryten är godkänd efter GMU enligt kriterierna för detta (se rubriken *Vad krävs för att bli godkänd efter GMU?*).
- rekryten själv vill fortsätta sitt engagemang inom Försvarmakten.
- Försvarmakten anser att rekryten uppfyller kraven för anställning (motsv.).
- Försvarmaktens behov av rekryten kvarstår efter GMU (att till exempel inte utbildningslinjer vid GOU ställts in eller att vakansbehovet inte längre finns).

Efter genomförd och godkänd GMU finns möjlighet:

- att söka anställning vid ett insatsförband inom Försvarmakten där befattningsutbildning påbörjas. Anställningen inleds med en sex månaders provanställning.
- att skriva avtal med Hemvärnet.
- att fortsätta utbildning mot specialistofficer/officer/reservofficer via KMU och GOU.

Rekryter vilka har inriktning mot GOU antas till GMU och preliminärt till KMU vid samma tillfälle. Dessa är även preliminärt antagna till GOU¹ under förutsättningar att kraven enligt antagningsordningen är uppfyllda och Försvarens behov kvarstår.²

Det bör betonas att GMU i många avseenden liknar den inledande delen inom värnpliktsutbildningen. Det handlar fortfarande om att utveckla grundläggande förmågor inom vapenhantering och strid, skyddstjänst och sjukvård, etc.

De största förändringarna består i:

- att rekryten genomför GMU baserat helt på en egen vilja att söka sig till Försvarens makt. Denna vilja måste bejakas under GMU genom ett positivt möte i form av en bra utbildning och ett bra förhållningssätt mellan rekryterna och deras befäl.
- att GMU, med anledning av krav på kvalitetssäkring, genomförs som kursverksamhet enligt Försvarens makt regelverk för inomverksutbildning med bland annat krav på kontroll av måluppfyllnad (examination).
- att målsättningarna för GMU i allt väsentligt är samma målsättningar som återfinns i FSS 2008³ med den viktiga skillnaden att målsättningarna ska nås på endast 12 veckor vilket kommer att begränsa förmågeutvecklingen i bredd och djup. Till exempel kan förmågorna endast utvecklas i de ljus- och väderförhållanden som råder under utbildningstiden.
- införandet av målsättningar rörande samarbetsförmåga.
- införandet av målsättningar rörande rekrytens fortsatta engagemang i Försvarens makt efter GMU. Mot dessa målsättningar genomförs aktiviteter såsom bland annat tester, intervjuer, besök och information från blivande organisationsenheter.

Vad krävs för att bli godkänd efter GMU?

Rekrytens prestationer under GMU värderas i två delar vilka båda måste vara godkända för att bli godkänd efter GMU:⁴

- Betyg:

Betyget ska spegla om rekryten har utvecklat avsedda förmågor enligt kursbeskrivningen. Som underlag för betyget ligger resultaten från samtliga genomförda examinationer och eventuella omexaminationer vilka måste ha genomförts med godkänt resultat för att erhålla betyget godkänd.

- Vitsord:

Vid sidan av betyget värderas i vitsordet rekrytens lämplighet för ett fortsatt engagemang inom Försvarens makt. Som underlag för vitsordssättning ligger bedömningsmallen för GMU och bedömningen är generell, dvs. oavsett kommande befattning/inriktning.

¹ Gäller ej Försvarens högskolans Officersprogram

² HKV 2010-07-01 16 315:62111 Antagningsordning för grundläggande militär utbildning och kompletterande militär utbildning

³ HKV 2008-05-22 19 200:65019 Försvarens maktsgemensamma krav på förmåga hos soldater och sjömän 2008 års utgåva

⁴ Försvarens maktens föreskrifter (FFS 2011:X) om grundläggande och kompletterande militär utbildning

GMU:s innehåll

De aktiviteter som sker inom ramen för GMU är antingen utbildning som direkt bär mot utbildningens målsättningar eller sådana aktiviteter som är kopplade till rekrytens planerade fortsatta engagemang inom Försvarmakten efter GMU (strimma E). Rekryten får med andra ord inte tas i anspråk för till exempel vakt-, beredskaps- eller ceremoniella uppgifter om de inte är kopplade direkt till utbildningens målsättningar.⁵

Lednings- och lydnadsförhållanden

Aktörer, aktiviteter och ansvar för ledning av GMU framgår av VU/DUP, uppslag 4.10, position 4 (Plan för utbildning).

FM HRC ska ansvara för handläggning av underlag bland annat för antagning.⁶ Detta inkluderar även handläggning vid beslut om förändrad antagning (vid till exempel ansökan om byte av preliminär kategoritillhörighet eller preliminär förbandstilldelning efter GMU).

Genomförandeförbanden ska ansvara för att GMU planeras, genomförs, dokumenteras samt rapporteras och utvärderas enligt kursplan, kursbeskrivning och instruktion för GMU. Uppdragen tilldelas förbanden i VU.

Information före utbildningens start

Olika företeelser och värden i Försvarmakten kommer att skapa attraktionskraft hos individer. Oavsett anledning är det viktigt att när en intresserad och lämplig individ vänt sig till Försvarmakten måste Försvarmakten stödja att detta intresse upprätthålls. Att genom information och kommunikation så tidigt som möjligt påbörja ett relationsbyggande mellan Försvarmakten och den blivande rekryten bedöms som ett viktigt steg.

Därför ska förband som genomför GMU samt FM HRC, när svar på antagningsbesked finns, ge den blivande rekryten information om den kommande GMU:n. Information ska ges om inryckningstid, inställesresa, hur utbildningen är upplagd, boende, bra utrustning att ha med hemifrån, vad som krävs för att bli godkänd, kontaktuppgifter, etc. Troligen känns detta igen från värnplikssystemet men är i den nya personalförsörjningssituationen om möjligt ännu viktigare.

Antagning till GMU

Av antagningsordningen framgår att säkerhetsprövningen i fåtal fall kan ta lång tid.⁷ Rekryter som erhåller besked om antagning inom fyra (4) dagar in på utbildningen ska senast kl 1200, första utbildningsdagen under andra utbildningsveckan inställa sig för utbildning.

Reservantagning kommer att vara möjligt enligt antagningsordningen och sker fram till fyra (4) dagar efter utbildningsstart om inget annat anges på Försvarmaktens hemsida.⁸ Reservantagen

⁵ Ibid

⁶ HKV 2010-07-01 16 315:62111 Antagningsordning för grundläggande militär utbildning och kompletterande militär utbildning

⁷ HKV 2010-07-01 16 315:62111 Antagningsordning för grundläggande militär utbildning och kompletterande militär utbildning

rekryt ska senast kl 1200, första utbildningsdagen under andra utbildningsveckan inställa sig för utbildning.

En rekryt kan bli förhindrad att inställa sig vid utbildningsstart och ska enligt antagningsordningen i sådana fall senast kl 1200 första utbildningsdagen meddela förhinder samt anledningen till detta.⁹ Rekryter, som meddelat förhinder enligt antagningsordningen ska senast kl 1200, första utbildningsdagen under andra utbildningsveckan inställa sig för utbildning.

GMU-förbundet ska ge ovanstående rekryter det stöd som krävs, även utanför ordinarie utbildningstid, för att ta igen missad utbildning och information. Vid stora volymer rekryter av ovanstående kategorier medges GMU-förbundet att organisera dessa i egen avdelning (pluton, motsv.) och genomföra utbildningen förskjuten i upp till en vecka om så är lämpligt med hänsyn till efterkommande verksamhet (KMU, etc).

Studieuppehåll

Med anledning av den korta utbildningstiden medges inte ansökan om studieuppehåll. Skulle behov av uppehåll i utbildningen inträffa, till exempel pga sjukdom eller sociala skäl, ska rekryten avbryta/skiljas från utbildningen och söka GMU på nytt då så är lämpligt med hänsyn till rekrytens förutsättningar.

ID-kort

ID-kort produceras på uppdrag av TRM och skickas till GMU-förbundet i samband med utbildningsstart.

Hälsoundersökning

Rekryter genomgår läkarundersökning i samband med antagningsprövningen på TRM. Därför kommer Försvarsmakten som huvudregel inte att genomföra hälsoundersökning (inklusive hörselundersökning) i samband med inryck till GMU. I undantagsfall kan antagna rekryter behöva göra en kompletterande läkarundersökning av en Försvarsmaktsläkare. Dessa fall hanteras direkt mellan FM HRC och läkare vid berört GMU-förband. Utfallet, i form av godkänd/icke godkänd läkarundersökning ska snarast delges berörd rekryt, dennes GMU befäl samt berört preliminärt förband. Ansvariga för detta är FM HRC. Vidare dokumenteras utfallet i systemet ”prof dok” inför urval 3.

Optimerad Utbildning

Metoden ”Optimerad Utbildning” syftar till att minska förtida avgångar med anledning av fysiska belastningsskador och har under några år prövats med framgång vid olika förband och skolor inom Försvarsmakten. Metoden ska nu införas vid samtliga förband som genomför GMU.

⁸ HKV 2010-07-01 16 315:62111 Antagningsordning för grundläggande militär utbildning och kompletterande militär utbildning

⁹ HKV 2010-07-01 16 315:62111 Antagningsordning för grundläggande militär utbildning och kompletterande militär utbildning

Undersökning ska genomföras i direkt anslutning till inryck (utbildningsvecka 1) och är samordnade med fysiska tester inom ramen för strimma A.¹⁰

Förmåner

Förmåner regleras av förordningen om grundläggande och kompletterande militär utbildning inom Försvarsmakten,¹¹ Försvarsmaktens föreskrifter om grundläggande och kompletterande militär utbildning¹² samt skrivelser.¹³

Detta innebär bland annat avseende:

- Resor – under GMU ska rekryten erbjudas fem (5) fria hemresor (till folkbokföringsorten, dock inom Sverige alternativt till annan ort om detta blir billigare för Försvarsmakten) samt in- och utryckningsresa. Inryckningsresa till GMU organiseras av TRM. Övriga resor organiseras av GMU-förbandet.
- Boende – rekryter ska erbjudas enkelt boende av logementstandard.
- Avbruten utbildning – ersättning ges från och med den dag utbildningen avbryts till och med den 30:e dagen från det att beslutet om att skilja rekryten från utbildningen meddelades denne, dock längst till och med den dag utbildningen skulle ha avslutats.
- Försäkringar – rekryterna är försäkrade under hela perioden mellan inryckning och utryckning.

Glasögon

Rekryter med behov av synkorrektionshjälpmedel tilldelas fria skyddsmaskglasögon och insatser till skyddsglasögon. TRM ombesörjer att berörda rekryter erhåller underlag för synundersökning och beställning av hjälpmedel enligt motsvarande rutiner från värnplikten. GMU-förbandet ska planera för att tidigt i utbildningen ordna med synundersökning för eventuella rekryter som anländer sent in i utbildningen (reservantagna, antagen med förhinder, resultat av säkerhetsprovning).

Om GMU genomförs med rekrytens ordinarie synkorrektionshjälpmedel kan dessa ersättas vid skada/förlust under tjänstgöringsförhållanden.¹⁴

Närvaro och ledigheter

Grundprincipen är att rekryten förutsätts närvara vid hela utbildningen under GMU. Detta baseras på att GMU är första steget i professionsutvecklingen till soldat/sjöman och utvecklar såväl ett antal bedömnings- och mätbara förmågor enligt kursbeskrivningen som rekrytens förhållningssätt till uppgifter, gruppen, chefen, ordning och reda, etc. Därför är det viktigt att rekryten är närvarande i utbildningen under så stor del som möjligt. Trots detta måste en rekryt kunna vara såväl sjuk som ledig.

¹⁰ Avseende uppdrag, resurser, etc – se HKV 2010-07-12 23 250:56783 Tillägg VU 2010, Införande av metod "Optimerad utbildning" inom FM

¹¹ Förordning (2010:590) om grundläggande och kompletterande militär utbildning inom Försvarsmakten, § 12-13

¹² Försvarsmaktens föreskrifter (FFS 2011:X) om grundläggande och kompletterande militär utbildning

¹³ HKV 2009-11-26 16 300:67335 Förändrad ersättning Frivillig GU samt HKV 2010-01-28 16 300.50265

Kompletterande skrivelse Förändrade ersättningar

¹⁴ Förordning (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten, §9

Ledigheter delas in i permission, del av utbildningsdag, samt tjänstledighet, hel utbildningsdag eller mer. Ansökan ska ske skriftligt och i förväg. Permissioner beslutas av rekrytens närmaste chef, lägst plutonschef (motsv.). Tjänstledighet beslutas av kompanichef (motsv.).

Avseende ledigheter tillämpas principen ”*möjligt men restriktivt*” beroende på:

- den verksamhet som avses genomföras
- skäl för ledighet
- rekrytens utbildningsståndpunkt samt
- rekrytens förmåga att lära.

Handläggning, beslut och delgivning av tjänstledighetsansökningar ska ske skyndsamt.

Rekryter ska meddela eventuell frånvaro till GMU-förbandet i enlighet med lokala rutiner.

Vid frånvaro från utbildningen ska rekryten själv, med kamratstöd eller genom handledning av befäl inhämta missad utbildning. Förbandet ska vara berett att ge rekryten stöd, även utanför ordinarie utbildningstid.

Instruktion för GMU reglerar inte i vilken omfattning rekryten kan vara ledig eller sjuk och fortfarande bli godkänd vid GMU. Detta hanteras genom:

- utbildningens examinationer, dvs under förutsättning att rekryten klarar examinationerna enligt fastställda kriterier kan ledighet medges alternativt rekryten vara frånvarande på grund av sjukdom.
- dokumentationen över missad utbildning (se vidare rubriken *Individuppföljning*).

Rutiner vid sjukdom i hemmet

Varje GMU-förband reglerar i lokala bestämmelser (KompI, motsv.) rutiner vid eventuell sjukdom i hemmet.

Utrustning

GMU genomförs med personlig utrustning enligt särskilt Fredsutrustningskort för GMU.¹⁵

Rekryt under GMU bär respektive GMU-förbands försvarsgrenstecken.¹⁶ I de fall GMU genomförs vid en försvarsmaktsgemensam organisationsenhet (t ex LedR, FMUndsäkC eller FömedC) beslutar chef för organisationsenhet om vilket försvarsgrenstecken som ska rekryterna bära.

Basker bärs inte av rekryt under GMU.

¹⁵ HKV 2010-10-28 14 500.65546 Tilldelning personlig utrustning för rekryt vid genomförande av GMU, Bilaga 1 Fredsutrustningskort för Rekryt GMU

¹⁶ HKV 2010-08-18 14 515:61208 Rekryters och menigas tjänstetecken och ny tidsintervall för anläggning av streck för meniga 1.kl (OR-2)

Personlig utrustning som tagits ut för genomförande av GMU ska medföras till organisationsenhet vid provanställning, genomförande av KMU alternativt kontraktsskrivning i Hemvärnet. Eventuell lokalt anskaffad utrustning får undantas från detta. Rekryter som inte fortsätter sitt engagemang inom Försvarsmakten efter GMU ska återlämna sin utrustning före uttryckning från GMU.

Medinflytande

Syftet med medinflytande under GMU är att rekryterna ska vara delaktiga i och kunna påverka sin utbildningssituation, men också att det ska vara en naturlig del av förbättringsprocessen på något längre sikt, det vill säga utveckling av kommande GMU. Ytterst ansvarig för medinflytandet vid GMU är respektive chef för organisationsenhet. För att medinflytandet ska fungera under den korta utbildningstiden, måste rekryterna stödjas i sitt medinflytandearbete. Vid varje GMU-förband skall det därför finnas personal med särskilt ansvar för att, bland annat stödja rekryters medinflytande och genomföra utbildning för förtroendevalda. Den medinflytandeansvarige kommer få en nyckelroll i arbetet med medinflytande, utbildningsförhållanden och utvecklingen av GMU vid förbandet.

Medinflytande för rekryter ska i stort följa samma rutiner som tidigare använts för värnpliktiga inom Försvarsmakten. Detta innebär att det på varje pluton ska utses en förtroendeperson och en ersättare. Kompaniförtroendeperson får, men behöver ej, utses. Förtroendepersoner ska väljas av plutonen samt vara utbildade senast 14 dagar efter inryck.

Den skyddsassistentsfunktion som fanns på varje pluton (motsvarande), inom ramen för värnpliktsutbildningen, ska säkerställas även vid GMU. Detta kan likt tidigare ske genom att en skyddsassistent utses av plutonen och sedan ges adekvat utbildning. Ett annat alternativ är att den verksamhetssäkerhets- och arbetsmiljöutbildning som genomförs inom Strimma D säkerställer behovet av en kollektiv aktiv riskbevakning inom plutonen. Ytterligare behov av motsvarande skyddsassistentskompetens hämtas då från fast anställd personal.

Förtroendepersonens ansvar är att företräda sin pluton. Som en del av detta ska förtroendepersonen, tillsammans med plutonchefen, planera och genomföra plutonens timme en gång per vecka. Plutonens timme ska i möjligaste mån utformas i likhet med de arbetsplatsträffar (APT) som genomförs för anställda inom Försvarsmakten. Verksamhetssäkerhet och utvärdering av den senaste veckan ska finnas med som obligatoriska punkter på plutonens timme.

Under GMU skall också två kompaninämnder avhållas (oavsett antal GMU-plutoner) i syfte att diskutera frågor som ej kunnat hanteras på plutonens timme. Vid dessa nämnder deltar kompanichef och plutonsförtroendepersoner samt kompaniförtroendeperson (om sådan utsetts) samt representant för nätverk för kvinnor.

Innan GMU avslutas ska, på chef för organisationsenhets initiativ, en förbandsnämnd hållas i syfte att klarlägga hur rekryterna uppfattar/utvärderar genomförd GMU och förhållandena vid förbandet. Vid denna nämnd deltar samtliga förtroendepersoner, representanter för nätverk för kvinnor och av chef för organisationsenhet särskilt kallad personal.

Samtliga plutonens timme respektive kompani- och förbandsnämnder ska protokollföras.

Samtliga kvinnor vid GMU-förbandet ska beredas möjlighet att samlas vid två tillfällen inom ramen för *nätverk för kvinnor*, varav det första tillfället ska vara obligatoriskt. Syftet med nätverket är att skapa ett forum för erfarenhetsutbyte och gemenskap. Forskning visar att vid en ojämsställd personalsammansättningen där numerären är lägre än 30 % får gruppen från det underrepresenterade könet svårt att göra sig hörd och väljer då ofta att lämna organisationen. Erfarenheter och synpunkter från nätverket rapporteras till kompanichef som vidtar adekvata åtgärder. Organisationsenhet återrappporterar erfarenheter och vidtagna åtgärder i kvartals- och årsredovisningen. Ytterst ansvarig för nätverket är respektive chef för organisationsenhet.

En myndighetsgemensam funktion för rekryters medinflytande inrättas i Produktionsledningen (PROD) inom HKV. Vid funktionen anställs representant för rekryterna (soldat/sjöman) för viss tid efter genomförd GMU. Funktionen ska bland annat stödja och granska lokalt medinflytandearbete, utgöra instans för rekryters klagomål och instans för yttrande över särskilda rekrytären. ¹⁷

Lag om disciplinansvar inom totalförsvaret, m.m.

Efter en ändring i 1 § i lagen om disciplinansvar inom totalförsvaret, m.m omfattar lagen även kategorin rekryter. Lagen reglerar disciplinären och tvångsåtgärder mot dem som omfattas av lagen. Det är samma lag som gällde för värnpliktiga.

Ytterligare konsekvenser av ny lagstiftning finns beskrivna i HKV JUR-skrivelse. ¹⁸

Ansökan om fortsatt engagemang inom Försvarsmakten, m.m.

Rekryter som önskar fortsätta sitt engagemang i Försvarsmakten som anställd GSS ansöker om anställning i Försvarsmakten på blankett enligt bilaga 4.

Rekryter som önskar fortsätta sitt engagemang i Försvarsmakten som hemvärnssoldat ansöker om detta på blankett enligt bilaga 4.

Rekryter som önskar fortsätta sitt engagemang i Försvarsmakten genom fortsatt utbildning mot yrkes-/reservofficer ska bekräfta sin ansökan till GOU samt ange önskemål om preliminär förbandstillhörighet efter GOU. Rekryter vilka inte är antagna till KMU ska:

- ansöka till KMU och
- därpå följande GOU (önskad utbildningsinriktning) samt
- önskemål om preliminär förbandstillhörighet efter GOU.

Bekräftelse eller ansökan sker på bilaga 4. Notera att detta ej gäller rekryter vilka sökt/avser söka Försvarshögskolans Officersprogram vilken söks enligt Försvarshögskolans bestämmelser (www.fhs.se).

På samma blankett (sid. 4) kan rekryt meddela om denne inte avser att fortsätta sitt engagemang inom Försvarsmakten. ¹⁹

¹⁷ HKV 2010-10-13 23 383:61499 Försvarsmaktens kompletterande budgetunderlag för 2011, särskild redovisning - *Rekryters medinflytande*

¹⁸ HKV 2010-08-30 200 400:51025 Konsekvenser av ny lagstiftning från den 1 juli 2010.

Rekryten ska lämna sin ansökan via kompanichef (motsv.). Denne utför en kvalitetskontroll av ansökan i syfte att säkerställa att all relevant information finns tillgänglig inför handläggningen.

Ansökan insändes GMU-förbandsvis till FM HRC och ansökan ska vara FM HRC tillhanda före utgången av utbildningsvecka åtta (8).

FM HRC genomför därefter under GMU utbildningsvecka nio (9) handläggning av samtliga ansökningar. GMU-förbanden ska vara beredda att bistå FM HRC i handläggningen (till exempel genom att tillföra kompletterande information).

Examinationer och betyg

Den som ansvarar för att kvalitetssäkra examinationen och förfarandet kring denna i en kurs eller sammanhållen utbildning kallas examinator. Examinator vid GMU under 2011 är överste Lars Hammarlund. Han är tillika kurschef. Efter 2011 kommer examinator och kurschef att framgå av VU/DUP, uppslag 4.10, position 4 (Plan för utbildning).

Den som på uppdrag av examinator genomför examination kallas examinationsförrättare och är normalt kompanichef/plutonchef/instruktör (motsv.) vid GMU-förbandet.

Projektens och strimmornas examinationer framgår av kursbeskrivningen.

Kraven för att erhålla godkänt resultat vid examinationen måste återspeglas av de utbildningsförhållanden som har erbjudits under utbildningstiden, till exempel väder- och ljusförhållanden.

Vid en underkänd examination ska rekryten erhålla feed back på sin insats. Kompletterande utbildning och handledning ska erbjudas och rekryten ska medges tillfälle för omexamination. Förbandet ska vara berett att ge rekryten stöd, även utanför ordinarie utbildningstid.

Flera omexaminationer kan genomföras och generella bestämmelser reglerar inte något maximalt antal. Principen är istället ”så många som skäligen kan arrangeras”.

Om en rekryt samtidigt är underkänd på mer än ett projekt och/eller strimma ska rekryten kallas till kollegium där rekrytens förutsättningar att klara GMU med godkänt resultat ska bedömas. Bedöms rekryten, efter rimligt stöd, inte klara utbildningens samtliga examinationer med godkänt resultat, ska rekryten skiljas från utbildningen. Se rubriken om *skiljande från utbildningen*.

Examinationsresultaten ska löpande dokumenteras (examinationsform, rekrytens resultat, namn på examinationsförrättare, antal ”prövningar”).

Efter genomförd GMU sammanställs examinationerna och utgör underlag för betyg. Betyget är två-gradigt, *Godkänd (G)* alternativt *Icke Godkänd (IG)*, och speglar de förmågor som ska ha utvecklats under GMU enligt kursbeskrivningen.

¹⁹ Rekryten kan anmäla att det inte föreligger ett intresse direkt efter GMU men det är ingen skyldighet.

Rekryt som riskerar att erhålla IG i betyg alternativt skiljas från utbildningen på grund av utbildningsresultat har rätt att bli bedömd av två examinationsförrättare i en omexamination, där minst en examinationsförrättare ska vara någon annan än rekrytens ordinarie befäl.

Betyget föreslås av plutonschef (motsv.) och fastställs på mandat av examinatorn utav kompanichef (motsv.) vid GMU-förbundet samt delges rekryterna senast på utryckningsdagen.

Enligt förvaltningsrättslig praxis anses betyg inte kunna överklagas. Det generella motivet för att begränsa möjligheten att överklaga beslut om betyg är att sådana beslut förutsätter en sakkunnig bedömning av sådant slag att en domstol inte kan förväntas åstadkomma en bättre, mer rättvis, bedömning. Betygen anses därför inte kunna överklagas utan endast omprövas under de förutsättningar som anges i 27 § förvaltningslagen (1986:223) (jfr. bl.a. JO 2000/01 s. 260 och JO beslut daterat den 13 oktober 2005). Med betyg avses även vitsord.

Detta innebär att det är samma instans i Försvarsmakten som beslutat om betyget som även har att pröva en begäran om omprövning. Skulle en rekryt överklaga sitt betyg får Försvarsmakten betrakta överklagandet som en begäran om omprövning. Enligt 27 § förvaltningslagen är en myndighet skyldig att ompröva sitt beslut om beslutet är uppenbart oriktigt, t.ex. på grund av nya omständigheter. För att myndigheten ska vara skyldig att ompröva beslutet krävs dessutom att beslutet kan ändras snabbt och enkelt och att en ändring inte blir till nackdel för den enskilde.

Individuppföljning och överlämning

Individuppföljningen syftar till att:

- utgöra underlag för individutveckling och vitsordssättning, vilket i sin tur är ett viktigt underlag inför urval 3, samt
- utgöra underlag vid överlämning av rekryt till organisationsenhet efter GMU och för detta kunna redogöra för rekrytens insatser under GMU samt för eventuella delar i utbildning rekryten missat

Som beskrivits ovan kan rekryten vara ledig eller sjuk under delar av utbildningen men ändå erhålla G i betyg så länge kraven i examinationerna uppnås. Inom ramen för utbildningen genomförs projektet 5, "Individuell vecka", vilket syftar till att avdela tid för att bland annat komplettera eventuellt missade delar i utbildningen. Skulle det i slutet av GMU ändå kvarstå eventuella, icke examinerande utbildningsdelar är dessa viktiga att dokumentera och överlämna till mottagande organisationsenhet för att där möjliggöra kompletterande utbildning. Överlämningen av rekryt mellan GMU och mottagande organisationsenhet är således ett viktigt steg och bör genomföras som ett fysiskt möte mellan rekryt, dennes chef under GMU respektive kommande chef vid mottagande organisationsenhet. Relevant information om rekryten ska finnas dokumenterad och överförs mellan ansvariga chefer.

Individuppföljningen genomförs inom ramen för strimma E. Den påbörjas under utbildningsvecka 1 då ett första utvecklingssamtal genomförs. Detta syftar till att klarlägga rekrytens allmänna förutsättningar och förväntningar inför GMU. Stöd för detta samtal återfinns i bilaga 5.

Överlämning i detta sammanhang om en överlämning/överföring av relevant information från GMU-förbundet till mottagande organisationsenhet, det vill säga det handlar inte om ett överlämnande av ansvar för rekryten i juridisk mening.

Vitsordssättning och urval 3

Individuppföljningen utmynnar i ett vitsord där rekrytens kapacitet för ett fortsatt engagemang i Försvarsmakten bedöms.

Som underlag används delar av bedömningsmallen i vitsordssystem 2006, A – Lämplighet, pos. 1–21.²⁰ De 21 kriterierna har inför GMU kompletterats med ytterligare fyra kriterier (pos. 22–25), se bilaga 2.

Med hänsyn till den relativt korta utbildningstiden bedöms rekrytens lämplighet endast i tre skalsteg; *Inte Godkänd (IG)*, *Godkänd (G)* och *Väl Godkänd (VG)*. Denna del tas fram genom egen-, kamrat- och chefsbedömning och beskriver rekrytens prestationer under GMU. Bedömningen sker mot lämplig som ”*generell GSS OR-1*”, dvs. någon funktions-/befattningsinriktad skattning ska inte göras under GMU. Motiv till bedömning IG, G eller VG ska framgå på bedömningsmallen.

På bedömningsmallen redovisas även rekrytens resultat från fysiska tester under GMU (kondition och styrka, pos. 26 resp. 27). En kommentar över rekrytens utveckling av den fysiska prestationsförmågan ska finnas nedtecknad (pos. 29) och om rekryten genomfört SANS jägartest ska även resultatet från detta redovisas på bedömningsmallen (pos. 28). Bedömningsmallen utgör, förutom att vara underlag för vitsordet, underlag i urval 3 (se bild 1 och 2).

Krävs ytterligare underlag för att bedöma rekrytens kapacitet för ett fortsatt engagemang inom Försvarsmakten ska rekryten genomgå vidare utredning. Exempel på sådana utredningar kan vara fysiologiska, medicinska eller psykosociala. Inriktningen är att plutonchefen sätter vitsordet frikopplat från dessa utredningars resultat.

Bedömningen av rekryten enligt bedömningsmallen utmynnar i ett vitsord där resultatet i form av IG, G eller VG framgår. En enklare beskrivning av rekryten i några meningar ska finnas nedtecknad och eventuella utnämningar i form av ”bästa rekryt” och/eller ”bästa kamrat” ska framgå av vitsordet. Vidare ska eventuella förtroendeuppdrag framgå. Mall för vitsord återfinns på FMUE:s del på nätverket.²¹ Vitsordet utgör jämte kursintyget (där betyget framgår) ett intyg över genomförd GMU.

I urval 3 beslutas, för kategorin GSS och HAGS om rekrytens fortsatta engagemang inom Försvarsmakten. Utöver bedömningsmallen med redovisning av ovanstående bedömningar och testresultat kan ytterligare underlag tillföras inför urval 3. Detta kan utgöras av resultat från eventuella utredningar av fysiologiska, medicinska eller beteendevetenskapliga specialister och dessa redovisas i ”prof dok”. Urval 3 hanteras enligt särskild checklista och redovisas inte i instruktion för GMU.

²⁰ HKV 2006-04-19, 19 200:62870, ”Nytt vitsordssystem för soldater och sjömän ”Vitsordssystem 2006”

²¹ N:\MHSK\Emil\FMUE\FM UTBILDNINGSBESTÄMMELSER\11 Mallar

För kategorin rekryter med inriktning mot GOU sker endast en avstämning mot G på betyg och lägst G på vitsordet i urval 3. Information från eventuella utredningar om rekryter med inriktning mot GOU hanteras i den slutliga antagningen till GOU.²²

Bedömningsmallen och vitsordet sammanställs och föreslås av plutonchef (motsv.), fastställs av kompanichef (motsv.) och delges rekryten senast på utryckningsdagen i ett utvecklingssamtal. Kopia på vitsord och bedömningsmall ska dokumenteras.

Rörande omprövning av vitsord – se rubriken *examinationer och betyg*.

Skiljande från utbildningen, avbruten utbildning och kollegium

Enligt förordning kan rekryt skiljas från utbildningen av tre anledningar:²³

- på egen begäran.
- om rekryten har visat sig olämplig för fortsatt utbildning.
- om rekryten har varit frånvarande i sådan omfattning att utbildningsmålen inte kommer att uppnås.

Om skäl för skiljande enligt punkt två eller tre ovan anses finnas kallas rekryten till kollegium.

Kollegium är ett möte där rekryter och utbildningsrelaterade ärenden granskas. Vid ett kollegium kan till exempel beslut fattas om att inte gå vidare med ett ärende men beslut kan också fattas om att rekommendera chef för organisationsenhet att skilja en rekryt från utbildningen.

Kollegium sammansätts minst av:

- Ordförande (utsedd av chef för organisationsenhet och väl förtrogen med rekrytfrågor).
- Utbildningsansvarig för GMU vid berört förband, kompanichef (motsv.).
- Berörd rekryts närmaste chef, plutonchef (motsv.)
- Förtroendevald eller annan som berörd rekryt väljer.
- Berörd rekryt

Kollegium ska genomföras så snart omständigheterna medger (kallade ska till exempel medges tid för förberedelser i ärendet).

Ärendet ska föredras och alla berörda ska medges uttala sig. Kollegiet ska överlägga varvid rekryten ska lämna kollegiet. Ordföranden ska sammanfatta kollegiets beslut med eventuella förbehåll och delger rekryten kollegiets beslut. Kollegiet avslutas och om kollegiet beslutat att rekommendera skiljande från utbildningen ska ärendet lämnas till chef för organisationsenhet vid berört GMU-förband för beslut. Kollegiet ska dokumenteras, likaså chef för organisationsenhets beslut.

Rekryt som chef för organisationsenhet beslutat skilja från utbildningen ska avbryta/lämna utbildningen. Chef för organisationsenhets beslut ska delges berörd rekryten så snart detta är

²² Se vidare i instruktion för KMU.

²³ Förordning (2010:590) om grundläggande och kompletterande militär utbildning inom Försvarmakten

möjligt. Beslut om skiljande ska sändas till rekryten med mottagningsbevis samt instruktion om överklagande.

Beslut om skiljande från GMU får överklagas till Statens Överklagandenämnd. Nämndens beslut får inte överklagas. Ett överklagande ska skriftligen inlämnas till Försvarsmakten, den myndighet som har fattat beslutet. Överklagandet ska ha inkommit dit inom tre veckor från den dag då rekryten fick del av beslutet. I överklagandet ska rekryten ange vilket beslut som överklagas och den ändring i beslutet som rekryten begär.²⁴ Handläggning av överklaganden sker vid FM HRC på uppdrag av HKV PERSS.

Vid eventuellt bifall på överklagan kommer rekryten att få påbörja ny GMU vid ett senare tillfälle.

Då rekryt skiljs från GMU ska rekryten (minst):

- inventera, vårda och återlämna utkvitterad materiel/utrustning.
- reglera eventuella förluster.
- genomföra hörselkontroll.
- informeras om att ersättning ges från och med den dag utbildningen avbryts till och med den 30:e dagen från det att beslutet om att skilja rekryten från utbildningen meddelades denne, dock längst till och med den dag utbildningen skulle ha avslutats.

Om rekryt avbryter GMU på egen begäran, ska utöver ovanstående åtgärder även avgångssamtal hållas. Rutinbeskrivningar, riktlinjer och formulär för detta återfinns på HR-portalen.²⁵

Ovanstående ska genomföras så snart omständigheterna medger.

Om en rekryt avbryter GMU genom att inte längre infinna sig för utbildning skiljs denna från utbildningen formellt genom beslut av chef för organisationsenhet utan kollegiumförfarande. I dessa fall ska rekryten uppmanas att återställa eventuell utrustning till Försvarsmakten. Eftersom Försvarsmakten inte kan tvinga den före detta rekryten att inställa sig vid organisationsenheten, efter det att rekryten på egen hand avbrutit utbildningen, kan återlämnandet av utrustning till exempel ske via post mot postförskott.

Utebliven anmälan om förhinder eller inställelse till utbildningen innebär att ansökan betraktas som återtagen och utbildningsplatsen tilldelas reservuttagen.²⁶

Bevis om utbildning mot SERE, nivå A

En rekryt som är godkänd på samtliga utbildningsmål inom Fysiskt stridsvärde enligt kursbeskrivningen för GMU är godkänd inom utbildning mot SERE, nivå A. GMU-förbandet skriver ut utbildningsbevis om genomgången utbildning mot SERE, nivå A med godkänt resultat

²⁴ Förvaltningslag (1986:223)

²⁵ HR-portal via sökvägen Arbetstagare/Avveckla/Avgångssamtal

²⁶ HKV 2010-07-01 16 315:62111 Antagningsordning för grundläggande militär utbildning och kompletterande militär utbildning

och delar ut detta till berörda rekryter i samband med GMU:s avslutning.²⁷ Kopior på utfärdade utbildningsbevis ska dokumenteras.

GMU:s avslutning

GMU ska avslutas med en ceremoni för att markera slutet på det första utbildningssteget på väg mot ett fortsatt engagemang inom Försvarsmakten. I samband med avslutningen ska godkända rekryter tilldelas ett kursintyg. Godkända rekryter tilldelas även vitsord enligt rubriken *Vitsordssättning och urval 3* ovan. Mall för dessa handlingar återfinns på FMUE:s del på nätverket.²⁸ Berörda rekryter tilldelas utbildningsbevis om godkänd utbildning mot SERE, nivå A.

Efter GMU:s slut bör vid varje förband utmärkelse enligt nedan utses (plutonsvis, motsv.):

- Bästa rekryt
- Bästa kamrat

Kriterier för utmärkelser tas fram lokalt. Vid framtagning av rekryter aktuella för utmärkelser ska förtroendevalda delta.

Medalj delas inte ut till rekryt med anledning av genomgången GMU. Ett arbete pågår med nya bestämmelser kring medaljer och i nuläget bedöms eventuella medaljer utdelas senare i soldatens/sjömannens karriär.

Kategorin HAGS och de rekryter som inte fortsätter sitt engagemang inom Försvarsmakten efter GMU, ska genomföra hörselkontroll i samband med GMU:s avslutning.

I samband med GMU:s avslutning ska godkända rekryter utryckningsrapporteras av GMU-förbandet i PLIS på kod GA902 600 – Bevakningssoldat GMU.

Rapportering under/efter genomförd GMU samt dokumentation

Rapportering under GMU:

- i samband med GMU:s start rapporteras rekrytläget på inryckningsdagen i PLIS. Klart senast kl 2400. På inrapporterat underlag påbörjas reservantagning från och med utbildningsdag två enligt antagningsordningen.²⁹
- i samband med avbruten GMU alternativt skiljande från GMU ska rapportering ske från GMU-förbandet till FM HRC samt till rekrytens preliminära förband (för berörda). FM HRC ska rapportera vidare till TRM för att stoppa eventuella ersättningar från försäkringskassan.
- Efter fullgjord GMU ska följande rapporteras/dokumenteras:

Vad ska rapporteras och/eller dokumenteras?	Hur ska rapportering och/ eller dokumentationen ske?	Anmärkning?
Kursrapportering	Till FMHRC enligt rutin i bilaga 3.	

²⁷ Mall för utbildningsbeviset återfinns i Genomförandeplan SERE A. Återfinns på N:\HKV\GMU\Kursplan och Kursbeskrivning\Projekt 2

²⁸ N:\MHSK\Emi\FMUE\FM UTBILDNINGSBESTÄMMELSER\11 Mallar

²⁹ HKV 2010-07-01 16 315:62111 Antagningsordning för grundläggande militär utbildning och kompletterande militär utbildning

FÖRSVARSMAKTEN

HÖGKVARTERET

Datum

2010-12-09

Bilaga 1

19 100:68838

Sida 18 (20)

	Kopia på kursrapportering arkiveras lokalt	
Vitsord	Kopia arkiveras lokalt	Original ges till rekryt
Bedömningsmall	Arkiveras lokalt	

Examinationer och examinationsresultat	Arkiveras lokalt	
Individuppföljning inklusive eventuell missad utbildning	Överlämnas till mottagande organisationsenhet. Kopia arkiveras lokalt.	
Eventuell kompletterande utredningar	I prof.dok.	
Eventuellt kollegium samt chef för organisationsenhets beslut	Arkiveras lokalt	
Utbildningsbevis om godkänd vid skyddsvakts-utbildning	Original sänds till mottagande organisationsenhet. Kopia arkiveras lokalt	För berörda rekryter
Utbildningsbevis om godkänd utbildning mot SERE, nivå A	Original ges till rekryt. Kopia arkiveras lokalt.	För berörda rekryter
Utryckningsrapport	PLIS	Endast godkända rekryter, GA902 600 Bevakningssoldat GMU

Intill dess dokumentation av rekryter under GMU finns beskriven i system PRIO/SAP eller annat system ska dokumentation göras lokalt vid respektive GMU-förband. Detta kan ske i pappersform alternativt digital men inriktningen är att informationen ska kunna inrapporteras i ett system i efterhand.

Dokumentationen är viktig även om rekryten väljer att avbryta sitt engagemang i Försvarsmakten efter GMU då en rekryt med en godkänd GMU kan söka till Försvarsmakten vid ett senare tillfälle.

Utvärdering och uppföljning

Utvärdering av GMU bedöms omfatta tre delar:

1. en del där GMU förbandet rapporterar fakta i form av volymer, förbrukade resurser, identifierade brister för genomförandet, etc
2. en del där rekrytens uppfattning om GMU värderas och redovisas.
3. en del där befälets uppfattning om GMU värderas och redovisas.

Formerna för utvärdering enligt ovan utges i särskild skrivelse.

Som en del i utvärdering och utveckling av GMU genomförs årligen GMU utvecklingsmöte enligt VU/DUP, uppslag 4.10, position 4 (Plan för utbildning). Utvecklingsmötet regleras av särskild skrivelse.

Av VU/DUP, uppslag 4.10, position 4 (Plan för utbildning) framgår vidare att uppföljning/inspektioner genomförs. Syftet med dessa är att följa upp så att genomförandet sker

enligt givna direktiv samt att inhämta underlag kring genomförandet för att kunna lämna förslag till rationaliseringar och nödvändiga utvecklingar av GMU. Denna uppföljning, såsom till exempel besöksgruppens sammansättning, önskade programpunkter och aktiviteter regleras via särskild skrivelse.

Förordnande som skyddsvakt

Handläggningen i samband med förordnande som skyddsvakt finns beskriven i Utbildningspaket Skyddsvakt 2010. Följande förtydligande behövs dock för kategorin rekryter. GMU- förbanden genomför utbildningen, inklusive det teoretiska och det praktiska provet. Vid godkänt resultat ska en bedömning av rekrytens lämplighet som skyddsvakt ske. Denna ingår som en samlad del av lämplighetsbedömningen enligt bedömningsmallen för GMU.

GMU-förbandet ska skriva ut utbildningsbevis om genomgången skyddsvaktsutbildning med godkänt resultat för berörda rekryter.³⁰ Utbildningsbevis ska, i samband med GMU avslutning, skickas till rekrytens mottagande organisationsenhet vilken ska/kan förordna rekryten som skyddsvakt. Rekryter som genomför KMU ska förordnas till skyddsvakt av GMU-förbandet. Rekryter som inte fortsätter sitt engagemang inom Försvarsmakten efter GMU, ska inte förordnas som skyddsvakter. Kopia på utfärdade utbildningsbevis ska dokumenteras.

³⁰ Mall för utbildningsbeviset återfinns i Utbildningspaket Skyddsvakt 2010. Återfinns på EMIL/Publikationer/Läromedel